

Sygn. akt XI 1Cz 574/13

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział XI Cywilny – Rodzinny Sekcja ds. Odwoławczych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Krzyżanowska

Sędziowie: SO Jadwiga Osuchowa (sprawozdawca)

SO Andrzej Maśnica

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2014 r. w K.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **małoletnich Z. K. i S. K.** reprezentowanych przez przedstawicielkę ustawową matkę A. S. przeciwko **T. K.**

o alimenty

na skutek zażalenia strony powodowej

na postanowienie Sądu Rejonowego w Oświęcimiu, Wydział III Rodzinny i Nieletnich

z dnia 30 września 2013 r., **sygn. akt III RC 150/13**

1. **uchyla zaskarżone postanowienie;**
2. **pozostawia Sądowi I instancji rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.**

Sygn. akt XI 1Cz 574/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 września 2013 r. Sąd Rejonowy w Oświęcimiu, Wydział III Rodzinny i Nieletnich odrzucił pozew małoletnich Z. K. i S. K. reprezentowanych przez matkę A. S. przeciwko T. K. o alimenty (punkt I) oraz przyznał kuratorowi dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego T. K. - adwokatowi M. S. z Kancelarii Adwokackiej w O. ul. (...), ze Skarbu Państwa kwotę 73,80 złotych tytułem kosztów udziału w sprawie (punkt II).

Sąd Rejonowy wskazał, iż stosownie do art. 91 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., jeżeli wynika to z ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską umowy konstytuującej organizację międzynarodową, przepisy prawa wspólnotowego mają pierwszeństwo przed ustawami. W konsekwencji w przedmiotowej sprawie zastosowanie znajduje art. 3 lit. a - d rozporządzenia Rady (WE) Nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 roku w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych, który stanowi, iż sądami, które mają jurysdykcję do rozpoznania spraw dotyczących zobowiązań alimentacyjnych w państwach członkowskich są:

a) sąd zwykłego miejsca pobytu pozwanego; lub

b) sąd zwykłego miejsca pobytu wierzyciela; lub

c) sąd, który zgodnie z prawem sądu ma jurysdykcję do prowadzenia postępowania dotyczącego statusu osoby, w przypadku gdy sprawa dotycząca zobowiązań alimentacyjnych jest związana z tym postępowaniem, chyba że jurysdykcja ta wynika tylko z obywatelstwa jednej ze stron; lub

d) sąd, który zgodnie z prawem sądu jest właściwy do prowadzenia postępowania dotyczącego odpowiedzialności rodzicielskiej, w przypadku gdy sprawa dotycząca zobowiązań alimentacyjnych jest związana z tym postępowaniem, chyba że jurysdykcja ta wynika tylko z obywatelstwa jednej ze stron.

Sąd pierwszej instancji wskazał także, iż pojęcie zwykłego pobytu nie zostało wyjaśnione przez przepisy wskazanego Rozporządzenia Rady, biorąc jednak pod uwagę cel wskazanego przepisu i jego kontekst przyjmuje się, iż chodzi tu o miejsce zamieszkania stanowiące centrum egzystencji danej osoby. W konsekwencji, biorąc pod uwagę treść art. 3 wskazanego rozporządzenia, Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, iż w zainicjowanej sprawie zachodzi brak jurysdykcji krajowej sądów polskich, bowiem małoletnie powódki zamieszkują w Irlandii, gdzie znajduje się centrum ich egzystencji, natomiast nie jest znane miejsce pobytu pozwanego T. K., a istnieją podstawy do uznania, iż przebywa on poza granicami kraju, co wynika z pisma Komisariatu Policji w B. i wyciągu z bazy PESEL. Pozwany od kilku lat nie zamieszkuje pod adresem podanym w pozwie, tj. B. ul. (...), a w dniu 29 czerwca 2013 r. został on również administracyjnie wymeldowany spod powyższego adresu i obecnie nie posiada meldunku na terenie kraju. Sąd pierwszej instancji argumentował ponadto, iż przedmiotowa sprawa nie jest również związana z postępowaniem dotyczącym statusu którejkolwiek ze stron, ani też z postępowaniem dotyczącym odpowiedzialności rodzicielskiej. Podstawę orzeczenia w tym zakresie stanowił art. 1099 § 1 k.p.c.

Sąd pierwszej instancji przyznał ze środków Skarbu Państwa kuratorowi dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego T. K. - adwokatowi M. S. z Kancelarii Adwokackiej w O. ul. (...) kwotę 73,80 złotych tytułem kosztów udziału w sprawie kierując się treścią art. 98 § 1,2 i 3 k.p.c. w zw. z § 7 ust. 1 pkt 11 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożyła strona powodowa **małoletnie Z. K. i S. K. reprezentowane przez matkę A. S.** zarzucając zaskarżonemu postanowieniu naruszenie przepisu prawa procesowego tj. art. 233 k.p.c. z uwagi na fakt, iż Sąd Rejonowy ocenił materiał dowodowy zgromadzony w sprawie sprzecznie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego i w konsekwencji błędnie ustalił miejsce zamieszkania pozwanego stwierdzając lakonicznie, że znajduje się ono za granicą.

Skarżące argumentowały, iż Sąd pierwszej instancji oparł swoje przekonanie wyłącznie na ustaleniach kuratora sądowego, który nie powołuje się na żaden konkretny dowód w sprawie, a który - z uwagi na to, iż reprezentuje pozwanego, ma interes faktyczny w tym, aby pozew został odrzucony. Sąd Rejonowy nie wskazał miejsca potencjalnego pobytu pozwanego, chociażby państwa, w którym ma on rzekomo przebywać, a ograniczył się wyłącznie do ustalenia, że dnia 29 czerwca 2013 r. pozwany został administracyjnie wymeldowany z miejsca zamieszkania w B.. W ocenie skarżących, z powyższego faktu Sąd pierwszej instancji nie powinien jednak wywodzić dla niech negatywnych skutków procesowych, bowiem wymóg zameldowania ma charakter administracyjny i w żaden sposób nie przesądza o miejscu zamieszkania danej osoby. Dodatkowo, pozwany został wymeldowany po złożeniu pozwu i jego zastępczym doręczeniu, a więc po tym, jak sprawa zawisła przed sądem polskim. Skarżące wskazały również, że pismem z dnia 17 października 2013 r. zawiadomiły Sąd Rejonowy o potencjalnym adresie pozwanego ustalonym przez komornika sądowego m.in. na podstawie informacji uzyskanych z Urzędu Skarbowego: ul. (...), (...)-(...) K..

W oparciu o przedstawione zarzuty skarżące wnosily o uchylenie zaskarżanego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne, bowiem podniesione zarzuty musiałyby prowadzić do uchylecia wydanego orzeczenia.

Nie budzi wątpliwości, iż zgodnie z art. 3 lit. a rozporządzenia Rady (WE) Nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych, mającym zastosowanie w przedmiotowej sprawie przed stosownymi przepisami krajowymi, powództwo o alimenty może być wytoczone przed sądem zwykłego miejsca pobytu pozwanego T. K.. Należy jednak zgodzić się ze skarżącymi, iż stwierdzenie braku jurysdykcji krajowej powinno być poprzedzone ustaleniem w sposób nie budzący wątpliwości, iż pozwany nie ma miejsca zwykłego pobytu w Polsce. Rację mają bowiem skarżące, iż brak adresu zameldowania pozwanego na terenie kraju w żaden sposób nie wskazuje, iż istotnie pozwany nie ma w Polsce zwykłego miejsca pobytu. Samo enigmatyczne, nie poparte przekonującymi dowodami stwierdzenie, iż pozwany prawdopodobnie przebywa za granicą, nie może być podstawą do stwierdzenia braku jurysdykcji krajowej do rozpoznania zainicjowanej sprawy o alimenty.

Sąd Rejonowy na podstawie informacji zawartych w powołanych przez stronę powodową akt komorniczych, odpowiedzi III Komisariatu Policji w K. na pismo z dnia 8 listopada 2013 r. oraz ewentualnie innych dowodów przedstawionych przez strony, ustali ostatecznie, czy miejsce zwykłego pobytu pozwanego T. K. znajduje się w Polsce, a zatem w konsekwencji przesądzi, czy w sprawie występuje jurysdykcja krajowa, czy jednak właściwym do rozpoznania sprawy o alimenty, z uwagi również na miejsce zwykłego pobytu pozwanego, będzie sąd innego państwa członkowskiego.

Z naprowadzonych względów, zaskarżone orzeczenie należało uchylić, jako przedwczesne, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c.

Sąd Odwoławczy uchylając zaskarżone postanowienie i przekazując sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, postanowił pozostawić temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej kierując się treścią art. 108 § 2 k.p.c.